FÖRSTAINSTANSRÄTTENS DOM
(fjärde avdelningen i utökad sammansättning)
den 11 december 1996 *

I mål T-521/93,

Atlanta AG, bolag bildat enligt tysk rätt, Bremen (Tyskland),

Atlanta Handelsgesellschaft Harder & Co. GmbH, bolag bildat enligt tysk rätt, Bremen,

Afrikanische Frucht-Compagnie GmbH, bolag bildat enligt tysk rätt, Hamburg (Tyskland),

Cobana Bananeneinkaufsgesellschaft mbH & Co. KG, bolag bildat enligt tysk rätt, Hamburg,

Edeka Fruchtkontor GmbH, bolag bildat enligt tysk rätt, Hamburg,

Internationale Fruchtimport Gesellschaft Weichert & Co., bolag bildat enligt tysk rätt, Hamburg,

* Rättegångsspråk: tyska.

Pacific Fruchtimport GmbH, bolag bildat enligt tysk rätt, Hamburg,

företrädda av advokaterna Erik A. Undritz och Gerrit Schohe, Hamburg, med delgivningsadress i Luxemburg vid advokatbyrån Marc Baden, 24, rue Marie-Adélaïde,

sökande,

mot

Europeiska gemenskapen, företrädd av:

1) **Europeiska unionens råd,** företrätt av Jean-Paul Jacqué, chef vid rättstjänsten, juridiska rådgivarna Arthur Brautigam och Jürgen Huber samt av Anna Lo Monaco vid rättstjänsten, samtliga i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg hos generaldirektören Bruno Eynard, direktoratet för rättsfrågor, Europeiska investeringsbanken, 100, boulevard Konrad Adenauer,

2) **Europeiska gemenskapernas kommission,** företrädd av juridiske chefsrådgivaren Peter Gilsdorf och av Ulrich Wölker vid rättstjänsten, båda i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg hos Carlos Gómez de la Cruz, rättstjänsten, Centre Wagner, Kirchberg,

svarande,

med stöd av

Republiken Frankrike, företrädd av Edwige Belliard, directeur adjoint des affaires juridiques, och Gautier Mignot, secrétaire des affaires étrangères, båda i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg vid Frankrikes ambassad, 9, boulevard du Prince Henri,

och

Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, inledningsvis företrätt av S. Lucinda Hudson och därefter av Lindsey Nicoll, Treasury Solicitor's Department, båda i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg vid Förenade kungarikets ambassad, 14, boulevard Roosevelt,

intervenienter,

angående en talan om att förplikta Europeiska gemenskapen, som företräds av rådet och kommissionen, att utge skadestånd som ersättning för den skada som har uppkommit till följd av att rådets förordning (EEG) nr 404/93 av den 13 februari 1993 om den gemensamma organisationen av marknaden för bananer (EGT nr L 47, s. 1) antogs,

meddelar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN
(fjärde avdelningen i utökad sammansättning)

sammansatt av ordföranden K. Lenaerts samt domarna R. García-Valdecasas, P. Lindh, J. Azizi och J.D. Cooke,

justitiesekreterare: H. Jung,

med hänsyn till det skriftliga förfarandet och efter det muntliga förfarandet den 5 juni 1996,

följande

Dom

Bakgrunden

Situationen före antagandet av förordning nr 404/93

1 Innan den gemensamma organisationen av marknaden för bananer infördes täcktes banankonsumtionen i medlemsstaterna av tre försörjningskällor: bananer som producerades inom gemenskapen (bland annat på Kanarieöarna och i de utomeuropeiska departementen), vilka utgjorde cirka 20 procent av konsumtionen inom gemenskapen (nedan kallade gemenskapsbananer), bananer som producerades i någon av de stater med vilka gemenskapen hade ingått Lomé-konventionen (bland annat vissa afrikanska stater och vissa öar i Karibiska havet), vilka utgjorde cirka

20 procent av konsumtionen inom gemenskapen (nedan kallade AVS-bananer), och bananer som producerades i övriga stater (huvudsakligen i vissa länder i Centralamerika och i Sydamerika), vilka utgjorde cirka 60 procent av konsumtionen inom gemenskapen (nedan kallade bananer från tredje land).

2 Tyskland hade, med stöd av det protokoll som hade fogats till genomförandekonventionen om utomeuropeiska länders och territoriers associering med gemenskapen (nedan kallat bananprotokollet), vilken föreskrivs i artikel 136 i EG-fördraget, rätt till en särskild ordning som gjorde det möjligt för Tyskland att importera en årlig kvot bananer tullfritt, vilken beräknades på grundval av den kvantitet som importerades år 1956. Denna baskvot skulle minskas gradvis i takt med att genomförandet av den gemensamma marknaden fortskred.

Förordning nr 404/93

3 En gemensam organisation av marknaden för bananer inrättades genom rådets förordning (EEG) nr 404/93 av den 13 februari 1993 (EGT nr L 47, s. 1, nedan kallad förordning nr 404/93), senast ändrad genom rådets förordning (EG) nr 3290/94 av den 22 december 1994 om de anpassningar och övergångsåtgärder som krävs inom jordbrukssektorn för att genomföra avtalen som slöts inom ramen för de multilaterala handelsförhandlingarna i Uruguayrundan (EGT nr L 349, s. 105). Det är lydelsen av den 13 februari 1993 som det är fråga om i detta mål.

4 Enligt det tredje övervägandet i ingressen till förordning nr 404/93 bör den gemensamma organisationen av marknaden ”[f]ör att gemenskapen skall kunna respektera gemenskapspreferensen och dess olika internationella skyldigheter ... tillåta att bananer producerade i gemenskapen och bananer från de AVS-stater som är tradi-

tionella leverantörer avyttras på gemenskapens marknad till priser som är rimliga för såväl producenter som konsumenter, men utan att importen av bananer från andra tredje länder undergrävs". [Den svenska översättningen borde rätteligen, med beaktande av övriga språkversioner, ha lydelsen "... såväl producenter som konsumenter och med säkerställande av tillräckliga inkomster för producenterna, men utan att ...". Övers. anm.]

5 I ordningen för handel med tredje land, vilken behandlas i avdelning IV, föreskrivs att traditionell import till gemenskapen av AVS-bananer får fortsätta att ske tullfritt. I en bilaga fastställs denna kvantitet till 857 700 ton och fördelas mellan de AVS-stater som är traditionella leverantörer.

6 I artikel 18 i förordning 404/93 föreskrivs följande:

"1. Varje år skall öppnas en tullkvot på 2 miljoner ton (nettovikt) för import av bananer från tredje land och av icke traditionella AVS-bananer.

Bananer från tredje land som importeras inom ramen för tullkvoten skall beläggas med en avgift på 100 ecu per ton medan import av icke traditionella AVS-bananer inte skall beläggas med någon tull.

...

2. Utöver den kvot som avses i punkt 1

— skall import av icke traditionella AVS-bananer beläggas med en avgift på 750 ecu per ton,

— skall import av bananer från tredje land beläggas med en avgift på 850 ecu per ton..."

7 I artikel 19.1 föreskrivs följande:

"1. Tullkvoten skall från och med den 1 juli 1993 öppnas med följande procentsatser:

a) 66,5 % till de aktörer som har avyttrat bananer från tredje land och/eller icke traditionella AVS-bananer.

b) 30 % till de aktörer som har avyttrat gemenskapsbananer och/eller traditionella AVS-bananer.

c) 3,5 % till de aktörer etablerade i gemenskapen som sedan 1992 har börjat avyttra andra bananer än gemenskapsbananer och/eller traditionella AVS-bananer..."

8 Enligt artikel 16 skall det varje år sammanställas en prognostiserad försörjningsbalans för produktionen och förbrukningen inom gemenskapen och för importen och exporten. Denna balans får vid behov ändras under regleringsåret.

9 I artikel 18.1 fjärde stycket föreskrivs en möjlighet att öka den årliga kvoten på grundval av den prognostiserade försörjningsbalans som avses i artikel 16.

10 Enligt artikel 20 är kommissionen behörig att besluta om villkoren för att överföra importlicenser.

11 Enligt artikel 21.2 skall den tullkvot som anges i protokollet upphöra att gälla.

Situationen för sökandena

12 Sökandena är aktörer vars verksamhet består i att importera bananer från tredje land till gemenskapen. Den första och den andra sökanden ingår i Atlanta-gruppen: Den första sökanden är ett mellanliggande holdingbolag, till vilket den andra sökanden är ett dotterbolag. Den första sökanden, som är den ende som berörs av skadeståndsyrkandena i detta mål (se nedan punkterna 16 och 28), har hävdat att ett annat av dess dotterbolag, Atlanta Handels-und Schiffahrts-Gesellschaft mbH, med uppgift att organisera kyltransporterna per båt, har lidit skada till följd av att förordning nr 404/93 trädde i kraft. Atlanta Handels-und Schiffahrts-Gesellschaft mbH hade befraktat tre fartyg som det därefter ställde till ett amerikanskt bolags förfogande. Det senare bolaget sade upp avtalet innan den avsedda avtalsperioden gick ut av det skälet att fartygen inte längre skulle behövas på grund av de importrestriktioner för bananer som blev följden av förordning nr 404/93. Atlanta Handels-und Schiffahrts-Gesellschaft mbH, som måste fortsätta att utbetala överenskommen ersättning till redaren, har överlåtit rätten till ersättning gentemot gemenskapen till sitt moderbolag, den första svaranden.

Förfarandet

13 Sökandena har genom ansökan, som inkom till domstolens kansli den 14 maj 1993, med stöd av artikel 173 andra stycket i EEG-fördraget (som numera betecknas artikel 173 fjärde stycket i EG-fördraget, nedan kallat fördraget), yrkat dels att förordning nr 404/93 delvis skall ogiltigförklaras, dels att Europeiska gemenskapen, enligt artiklarna 178 och 215 andra stycket i fördraget, skall förpliktas att utge skadestånd som ersättning för den skada som har vållats den första sökanden eller, i förekommande fall, Atlanta Handels-und Schiffahrts-Gesellschaft mbH. Det är den andra delen av denna talan, vilken ursprungligen registrerades under målnummer C-286/93 och därefter under målnummer T-521/93 (se punkt 21 nedan), som är föremål för denna dom.

14 Förbundsrepubliken Tyskland har genom ansökan, som inkom till domstolens kansli samma dag, med stöd av artikel 173 första stycket i fördraget yrkat att avdelning IV och artikel 21.2 i förordning nr 404/93 skall ogiltigförklaras (mål C-280/93).

15 Den 4 juni 1993 inkom sökandena dessutom till domstolens kansli med en ansökan om interimistiska åtgärder, enligt artiklarna 185 och 186 i fördraget, om dels uppskov med verkställigheten av avdelning IV i förordning nr 404/93, särskilt artikel 17-20, dels att domstolens ordförande eller domstolen skulle förordna om de övriga åtgärder som de ansåg vara lämpliga (mål C-286/93 R).

16 Genom beslut av den 21 juni 1993 avvisade domstolen sökandenas ansökan såvitt avsåg ogiltigförklaring av vissa bestämmelser i förordning nr 404/93, medan den lät ansökan kvarstå till den del den avsåg förpliktelse för Europeiska gemenskapen att ersätta den skada som hade vållats genom att samma förordning hade antagits. Domstolen fastställde dessutom att beslut om rättegångskostnader skulle meddelas senare (mål C-286/93, vilket numera betecknas mål T-521/93, föreliggande ansökan).

17 Förenade Konungariket Storbritannien och Nordirland samt Republiken Frankrike ansökte, genom handlingar som inkom till domstolens kansli den 28 juni 1993 respektive den 12 juli 1993, om tillåtelse att intervenera till stöd för svarandenas yrkanden.

18 Domstolen avvisade, genom beslut av den 6 juli 1993, det interimistiska yrkande som hade framställts av sökandena och fastställde att beslut om rättegångskostnader skulle meddelas senare (mål C-286/93 R).

19 Republiken Elfenbenskusten, bolaget Terres Rouges Consultant, bolaget España et fils och bolaget Cobana Import har, genom handlingar som inkom till domstolens kansli mellan den 29 juni 1993 och den 12 juli 1993, ansökt om tillåtelse att intervenera i detta mål till stöd för svarandenas yrkanden.

20 Domstolen förklarade, med stöd av artikel 82a 1 b i rättegångsreglerna för Europeiska gemenskapernas domstol, genom beslut av den 15 juli 1993 att förfarandet i detta mål skulle vila till dess att mål C-280/93 hade avgjorts.

21 Till följd av att rådets beslut 93/350/Euratom, EKSG, EEG av den 8 juni 1993 om ändring av rådets beslut 88/591/EKSG, EEG, Euratom om upprättandet av Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt (EGT nr L 144, s. 21) trädde i kraft den 1 augusti 1993 hänsköts detta mål till förstainstansrätten genom beslut av domstolen den 27 september 1993.

22 Den 5 oktober 1994 ogillade domstolen den talan om ogiltigförklaring som hade väckts av Förbundsrepubliken Tyskland (domen i målet Tyskland mot rådet, C-280/93, Rec. s. I-4973). Efter denna dom hävdes vilandeförklaringen och det skriftliga förfarandet återupptogs i detta mål.

23 Republiken Frankrike och Förenade kungariket tilläts genom beslut av den 9 mars 1995 av ordföranden på förstainstansrättens andra avdelning i utökad sammansättning att intervenera till stöd för svarandenas yrkanden.

24 Ordföranden på förstainstansrättens andra avdelning i utökad sammansättning avslog, genom beslut av den 14 juli 1995, interventionsansökningarna från Republiken Elfenbenskusten, bolaget Terres Rouges Consultant, bolaget España et fils samt bolaget Cobana Import och förpliktade interventionssökandena att bära de rättegångskostnader som hänförde sig till deras interventionsansökningar.

25 Verwaltungsgericht Frankfurt am Main begärde genom beslut av den 1 december 1993, som inkom till domstolen den 14 december samma år, att domstolen enligt artikel 177 i EG-fördraget skulle meddela ett förhandsavgörande avseende två frågor angående giltigheten av avdelning IV och artikel 21.2 i förordning nr 404/93. Dessa frågor hade uppkommit inom ramen för en tvist mellan Atlanta Fruchthandelsgesellschaft mbH och sjutton andra bolag i gruppen Atlanta vid Bundesamt für Ernährung und Forstwirtschaft (den federala byrån för livsmedel och skogsbruk) i fråga om beviljande av kvoter för import av bananer från tredje land.

26 Vid avgörandet den 9 november 1995 av frågorna från Verwaltungsgericht Frankfurt am Main fann domstolen att det vid prövningen av avdelning IV och artikel 21.2 i förordning nr 404/93, med beaktande av de skäl som hade framförts i beslutet om hänskjutande, inte hade visats att det förekom omständigheter av sådant slag som påverkade bestämmelsernas giltighet (domen i målet Atlanta Fruchthandelsgesellschaft m. fl., C-466/93, REG s. I-3799).

27 Parterna inkom mellan den 8 december 1994 och den 6 januari 1995, som svar på en fråga från förstainstansrätten, med sina yttranden över de möjliga konsekvenser som den ovan nämnda domen i målet Tyskland mot rådet kunde medföra för den aktuella tvisten. Parterna inkom mellan den 4 och den 16 januari 1996, som svar på en fråga från förstainstansrätten, med sina yttranden över de möjliga konsekvenser som den ovan nämnda domen i målet Atlanta Fruchthandelsgesellschaft m. fl. kunde medföra för den aktuella tvisten.

28 Med hänsyn till domstolens dom av den 21 juni 1993, i vilken sökandenas talan avvisades såvitt avsåg ogiltigförklaring av bestämmelserna i förordning nr 404/93, kommer förstainstansrätten endast att beakta de skadeståndsyrkanden som sökandena har ingett.

Parternas yrkanden

29 Sökandena yrkar att förstainstansrätten skall

— förplikta Europeiska gemenskapen, som företräds av rådet och kommissionen, att utge ersättning till den första sökanden för den skada som har lidits eller att, i förekommande fall, utge ersättning till Atlanta Handels-und Schiffahrts-Gesellschaft mbH, och

— förplikta svarandena att ersätta rättegångskostnaderna.

30 Rådet yrkar att förstainstansrätten skall

— ogilla talan såsom ogrundad, och

— förplikta sökandena att ersätta samtliga rättegångskostnader, inklusive de kostnader som hänför sig till talan om ogiltigförklaring.

31 Kommissionen yrkar att förstainstansrätten skall

— ogilla talan såsom ogrundad, och

— förplikta sökandena att ersätta samtliga rättegångskostnader, inklusive de kostnader som hänför sig till talan om ogiltigförklaring.

32 Republiken Frankrike yrkar att förstainstansrätten skall

— ogilla talan såsom ogrundad.

33 Förenade kungariket yrkar att förstainstansrätten skall

— ogilla talan såsom ogrundad.

Prövning i sak

34 Sökandena har till stöd för sina skadeståndsyrkanden anfört fjorton grunder för att visa att rådet och kommissionen har handlat rättsstridigt. Sökandena har i sina yttranden över de konsekvenser som skall dras av den ovan nämnda domen i målet Tyskland mot rådet och i sin replikinlaga klargjort att de vidhåller alla grunder som har framställts i deras ansökan, men att de inriktar sig på följande fyra grunder: åsidosättande av icke-diskrimineringsprincipen, åsidosättande av principen om skydd för berättigade förväntningar, kränkning av den grundläggande rätten att fritt utöva ekonomisk verksamhet och kränkning av rätten till försvar. Sökandena har i sin replikinlaga och i sina yttranden av den 16 januari 1996 över de konsekvenser som skall dras av den ovan nämnda domen i målet Atlanta Fruchthandelsgesellschaft m. fl. även hävdat att den första sökanden likväl skulle ha rätt till skadestånd enligt artikel 215 andra stycket i fördraget, även om förstainstansrätten skulle anse att de ifrågavarande bestämmelserna i förordning nr 404/93 är giltiga. Förstainstansrätten kommer först att pröva denna grund innan den därefter prövar de fyra grunder som sökandena har inriktat sig på och slutligen de övriga grunder som har anförts i ansökan.

Grunden som avser rådets skadeståndsansvar för en lagenlig rättsakt

Parternas argument

35 Sökandena har hävdat att gemenskapen i enlighet med de allmänna principer som är gemensamma för medlemsstaternas rättsordningar ådrar sig skadeståndsansvar även för lagenlig lagstiftning, då gemenskapslagstiftaren ålägger vissa aktörer extraordinära kostnader som inte drabbar alla andra aktörer.

36 Rådet anser att denna grund inte kan prövas, eftersom den har åberopats för sent. Det har åberopat dels artikel 19 första stycket i [protokollet om stadgan för Europeiska ekonomiska gemenskapens domstol], enligt vilken ansökan skall innehålla en kort framställning av grunderna för talan, dels artikel 48.2 i rättegångsreglerna för Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt, enligt vilken nya grunder inte får åberopas under rättegången, såvida de inte föranleds av rättsliga eller faktiska omständigheter som har framkommit först under förfarandet.

37 Rådet har understrukit att sökandena varken har framhållit denna grund i sin ansökan eller i sitt ställningstagande av den 5 januari 1995 beträffande de konsekvenser som skall dras av den ovan nämnda domen i målet Tyskland mot rådet.

38 Kommissionen delar rådets ståndpunkt, enligt vilken frågan om ansvar för en lagenlig rättsakt har framställts för sent.

Förstainstansrättens bedömning

39 Det framgår av såväl artikel 42.2 i rättegångsreglerna för domstolen, vid vilken talan väcktes, som av artikel 48.2 i rättegångsreglerna för förstainstansrätten att nya grunder inte får åberopas under rättegången, såvida de inte föranleds av rättsliga

eller faktiska omständigheter som har framkommit först under förfarandet. Förstainstansrätten påminner i detta hänseende om att enligt fast rättspraxis från domstolen kan en dom av domstolen i vilken det fastställs att en rättsakt av en gemenskapsinstitution är giltig inte anses som en omständighet som gör det möjligt att åberopa en ny grund, eftersom sådana rättsakter i varje fall kan presumeras vara giltiga och eftersom de ovan nämnda domarna i målen Tyskland mot rådet och Atlanta Fruchthandelsgesellschaft m. fl. endast har bekräftat ett rättsförhållande som sökandena befann sig i vid tidpunkten då de väckte talan (se domstolens dom av den 1 april 1982, Dürbeck mot kommissionen, 11/81, Rec. s. 1251, punkt 17).

40 Eftersom sökandena inte har åberopat någon omständighet som gör det berättigat att åberopa en ny grund avseende rådets skadeståndsansvar för en lagenlig rättsakt, konstaterar förstainstansrätten att denna grund i detta fall har åberopats för sent och därför inte kan prövas.

Grunden som avser åsidosättande av icke-diskrimineringsprincipen

Parternas argument

41 Sökandena har tillstått att domstolen i den ovan nämnda domen i målet Tyskland mot rådet har medgett att det fanns fog för att göra åtskillnad mellan, å ena sidan, sådana aktörer som saluför bananer från tredje land och, å andra sidan, sådana aktörer som saluför gemenskaps-eller AVS-bananer. Sökandena anser emellertid att frågan huruvida det för den första typen av aktörer är omöjligt att få tillträde till marknaden inte har behandlats i domen, medan vikten av ett sådant tillträde i övrigt underförstått har erkänts i domen. Sökandena har i detta hänseende åberopat punkt 74 i domen, där det klargörs att ett av syftena med förordningen är integration av marknader som dessförinnan har varit avskärmade. Enligt sökandena innebär en sådan integration att de aktörer som saluför bananer från tredje land måste ha tillgång till gemenskaps-och AVS-bananer.

42 Vidare har sökandena åberopat domstolens beslut av den 29 juni 1993, Tyskland mot rådet (C-280/93 R, Rec. s. I-3667), särskilt punkt 41 i domen, i vilken det anges att det "inte är tillräckligt säkert att det ifrågasatta indelningssystemet berövar de tyska importörerna en väsentlig del av marknaden, särskilt som det inte framkommer av vilka skäl dessa importörer inte skulle kunna handla med gemenskaps-och AVS-bananer".

43 Sökandena har härav dragit slutsatsen att det, med hänsyn till omständigheterna i fallet, förekommer diskriminering mellan, å ena sidan, de aktörer som saluför gemenskaps-och AVS-bananer, och, å andra sidan, de aktörer som saluför bananer från tredje land, eftersom de senare i realiteten inte har tillgång till gemenskaps-och AVS-bananer.

44 Rådet har tillbakavisat denna tolkning av den ovan nämnda domen i målet Tyskland mot rådet. Det har påmint om att domstolen i denna dom har klargjort att gemenskapslagstiftaren för att anta en författning måste uppskatta författningens framtida verkan och att om denna verkan inte precist kan förutses, kan gemenskapslagstiftarens uppskattning endast ifrågasättas om den framstår som uppenbart felaktig med hänsyn till de uppgifter som den hade tillgång till vid tidpunkten då författningen antogs.

45 Rådet har därtill anfört att domstolen konstaterade att det inte hade bevisats att de åtgärder som rådet hade vidtagit var uppenbart olämpliga för att uppnå det med förordning nr 404/93 eftersträvade syftet. Det har dessutom bestritt sökandenas påstående, enligt vilket gemenskaps-eller AVS-bananer inte finns tillgängliga på den tyska marknaden.

Förstainstansrättens bedömning

46 Förstainstansrätten påminner om att icke-diskrimineringsprincipen enligt fast rättspraxis ingår bland de grundläggande principerna i gemenskapsrätten (se den ovan nämnda domen i målet Tyskland mot rådet, punkt 67). Enligt denna princip krävs att jämförbara situationer inte behandlas på olika sätt, såvida inte en åtskillnad är objektivt berättigad. Situationen för de grupper av ekonomiska aktörer mellan vilka tullkvoten fördelades var, såsom redan har påpekats i den ovan nämnda domen i målet Tyskland mot rådet, inte jämförbar med den situation som rådde innan förordning nr 404/93 antogs. Dessa grupper påverkades också på olika sätt av de åtgärder som hade vidtagits, och domstolen medgav särskilt att de aktörer som traditionellt huvudsakligen handlade med bananer från tredje land därefter fick se sina importmöjligheter begränsade. Domstolen ansåg emellertid att en sådan differentierad behandling framstod som naturlig med hänsyn till syftet med en integration av marknader som dessförinnan har varit avskärmade, och med en garanti för avsättning av gemenskapsproduktion och traditionell AVS-produktion (punkt 74). Domstolen ansåg även att systemet med fördelning av tullkvoten mellan de olika grupperna av ekonomiska aktörer syftade till att föranleda aktörer som handlade med gemenskapsbananer och traditionella AVS-bananer att handla med bananer från tredje land på samma sätt som det syftade till att föranleda importörer av bananer från tredje land att distribuera gemenskaps-och AVS-bananer (punkt 83). Den medgav således att förordning nr 404/93 inte syftade till ett införande av en identisk behandling mellan de olika grupperna av aktörer.

47 Domstolen gjorde även den bedömningen att det inom ramen för upprättandet av en gemensam organisation av marknaden var nödvändigt att genom förordning nr 404/93 begränsa volymen av bananer som importerades från tredje land till gemenskapen (punkt 82).

48 Domstolen fann slutligen att det inte hade visats att rådet för att uppnå det med förordning nr 404/93 eftersträvade syftet hade beslutat åtgärder som var uppenbart olämpliga (punkt 95).

49 Det finns anledning att tillägga att domstolen i den ovan nämnda domen i målet Atlanta Fruchthandelsgesellschaft m. fl. klargjorde att de svårigheter vid tillämpningen av förordning nr 404/93 som sökandena hade åberopat inte kunde påverka nämnda förordnings giltighet (punkt 11). På motsvarande sätt gäller att förstainstansrätten, som endast är skyldig att pröva frågan om lagenligheten av förordning nr 404/93 med avseende på de grunder som sökandena har anfört, inte i detta fall kan ta hänsyn till de av sökandena åberopade faktiska konsekvenserna av att förordning nr 404/93 antogs.

50 Förstainstansrätten konstaterar således att sökandena inte har visat att de svarande institutionerna har åsidosatt icke-diskrimineringsprincipen. Talan kan följaktligen inte bifallas på denna grund.

Grunden som avser åsidosättande av principen om skydd för berättigade förväntningar

Parternas argument

51 Sökandena har för det första påmint om att principen om skydd för berättigade förväntningar inte ingår bland de grunder som Tyskland åberopade i den ovan nämnda domen i målet Tyskland mot rådet.

52 Vidare har sökandena medgett att de inte kan göra gällande berättigade förväntningar grundade på att de villkor som gällde före den 1 juli 1993 skulle bibehållas, men att de kunde förvänta sig att det antogs lämpliga övergångsbestämmelser så att de gradvis kunde anpassa sig till den nya ordningen. De har understrukit att övergångsbestämmelser skulle ha gjort det möjligt för dem att minska sina förluster och att bibehålla arbetstillfällen eller också att gradvis avveckla dessa.

53 Sökandena har påstått att eftersom sådana bestämmelser inte finns kan den skada som de har lidit endast gottgöras genom skadestånd. De har till stöd för sin bedömning åberopat domstolens dom av den 14 maj 1975, CNTA mot kommissionen (74/74, Rec. s. 533, punkt 47), i vilken domstolen fann att gemenskapen med hänsyn till skyddet för berättigade förväntningar måste ersätta en aktör för den förlust som hade vållats denne med anledning av återkallade ersättningsbelopp i den exportverksamhet som aktören bedrev.

54 Rådet har gjort gällande, i motsats till sökandenas påstående, att domstolen i den ovan nämnda domen i målet Tyskland mot rådet prövade frågan om åsidosättande av principen om skydd för berättigade förväntningar. Det har för sin del påstått att det av domskälen framgår att domstolen ansåg att avsaknaden av övergångsbestämmelser inte medförde att principen om skydd för berättigade förväntningar hade åsidosatts.

Förstainstansrättens bedömning

55 Förstainstansrätten påminner om att principen om skydd för berättigade förväntningar ingår bland gemenskapens grundläggande principer. Det finns likväl anledning att även påminna om att de ekonomiska aktörerna inte med fog kan grunda sina berättigade förväntningar på ett bibehållande av rådande förhållanden, vilka kan ändras inom ramen för gemenskapsinstitutionernas utrymme för skönsmässig bedömning. Detta gäller särskilt på ett sådant område som den gemensamma organisationen av marknaden, vilket ständigt är föremål för anpassning med hänsyn till variationerna i de ekonomiska förhållandena (se bland annat domstolens dom av den 5 oktober 1994, Crispoltoni m. fl., C-133/93, C-300/93 och C-362/93, Rec. s. I-4863, punkt 57). Förstainstansrätten konstaterar att även om Tyskland inte åberopade principen om skydd för berättigade förväntningar tillsammans med de grunder som denna medlemsstat gjorde gällande i det ovan nämnda målet Tyskland mot rådet, fastställde domstolen i denna dom likväl att en ekonomisk aktör inte kunde göra gällande vare sig en förvärvad rättighet eller berättigade förväntningar som grundas på ett bibehållande av rådande förhållanden, vilka kan ändras genom beslut som gemenskapsinstitutionerna meddelar inom ramen för sitt utrymme för skönsmässig bedömning (punkt 80).

56 Att denna princip eventuellt hade åsidosatts framhölls dessutom i begäran om förhandsavgörande från den nationella domstolen, vilken ledde till den ovan nämnda domen i målet Atlanta Fruchthandelsgesellschaft m. fl. Eftersom domstolen konstaterade att den nationella domstolen inte hade gjort gällande sådana ogiltighetsgrunder som föranledde att bedömningen av giltigheten av förordning nr 404/93 skulle ändras, ansåg den emellertid att ett sådant åsidosättande inte hade förekommit.

57 Förstainstansrätten påminner om att ingen kan åberopa en överträdelse av principen om skyddet för berättigade förväntningar, om administrationen inte har lämnat honom exakta garantier (se bland annat förstainstansrättens dom av den 14 september 1995, Lefebvre m. fl. mot kommissionen, T-571/93, REG s. II-2379, punkt 72). Sökandena har emellertid inte framlagt någon bevisning om sådana garantier, vare sig i kommissionens tidigare praxis eller i det sammanhang — vilket det nu är fråga om — som är utmärkande för upprättandet av den gemensamma organisationen av marknaden.

58 Av detta följer att sökandena inte har visat att principen om skydd för berättigade förväntningar har åsidosatts i detta fall. Talan kan följaktligen inte bifallas på den grunden att denna princip skulle ha åsidosatts.

Grunden som avser kränkning av den grundläggande rätten att fritt utöva ekonomisk verksamhet

Parternas argument

59 Sökandena har gjort gällande att frågan om de grundläggande rättigheterna endast prövades ur en abstrakt och allmän synvinkel i den ovan nämnda domen i målet Tyskland mot rådet och att en enskild ekonomisk aktörs subjektiva rättigheter över huvud taget inte prövades. De begär således att förstainstansrätten skall avgöra om den faktiska tillämpningen av förordning nr 404/93 i detta fall har kränkt deras grundläggande rättigheter.

60 Sökandena har bland annat åberopat sig på nedläggningarna av sina respektive företag och de kollektiva uppsägningar som de tvingades att verkställa efter det att förordning nr 404/93 hade antagits, och de har gjort gällande att den omstridda förordningen har skadat deras grundläggande rätt att fritt utöva ekonomisk verksamhet.

61 Rådet anser att det av den ovan nämnda domen i målet Tyskland mot rådet framgår att en traditionell aktör som handlar med bananer från tredje land inte kan åberopa en kränkning av den grundläggande rätten att fritt utöva ekonomisk verksamhet.

Förstainstansrättens bedömning

62 Förstainstansrätten har påmint om att friheten att utöva ekonomisk verksamhet enligt fast rättspraxis ingår bland gemenskapsrättens allmänna principer, men att den emellertid inte framstår som en absolut rättighet och att den måste beaktas i förhållande till sin samhällsfunktion. Det innebär att en ekonomisk aktör inte godtyckligt kan berövas rätten att utöva verksamhet, men han garanteras inte en viss omsättning eller en särskild marknadsandel. De garantier som ges till ekonomiska aktörer kan inte i något fall utvidgas till skydd av rena affärsintressen eller handelsutsikter, vars osäkerhet är en del av den ekonomiska verksamhetens själva natur (se domstolens dom av den 14 maj 1974, Nold mot kommissionen, 4/73, Rec. s. 491, punkt 14). Av detta följer att det kan införas restriktioner i friheten att utöva ekonomisk verksamhet, särskilt inom ramen för en gemensam organisation av marknaden, förutsatt att dessa restriktioner faktiskt svarar mot hänsyn till det allmänintresse som gemenskapen strävar efter att tillgodose och, med hänsyn till det eftersträvade syftet, inte utgör ett orimligt och oacceptabelt ingripande som skadar själva innehållet i de på detta sätt garanterade rättigheterna (se domstolens dom av den 11 juli 1989, Schräder, 265/87, Rec. s. 2237, punkt 15).

63 Det finns i detta hänseende anledning att påminna om att domstolen redan i den ovan nämnda domen i målet Tyskland mot rådet fann att den kränkning av friheten för traditionella aktörer att utöva yrkesverksamhet avseende handel med bana-

ner från tredje land som skedde genom förordning nr 404/93 svarade mot allmänintresset inom gemenskapen och påverkade inte själva innehållet i denna rättighet (punkt 87). Det finns dessutom anledning att ännu en gång påminna om att domstolen i den ovan nämnda domen i målet Atlanta Fruchthandelsgesellschaft konstaterade att även om sökandena hade åberopat vissa svårigheter vid tillämpningen av förordning nr 404/93 och de konsekvenser som detta medförde för deras verksamhet, kunde sådana omständigheter inte påverka nämnda förordnings giltighet (punkt 11).

64 Talan kan följaktligen inte vinna bifall på den grunden att den grundläggande rätten att utöva en ekonomisk rättighet skulle ha kränkts.

Grunden som avser en kränkning av rätten till försvar

Parternas argument

65 Sökandena har påpekat att iakttagandet av rätten till försvar garanteras såsom en grundläggande rättighet och att den omfattar rätten att yttra sig inom ramen för de administrativa förfaranden som kan leda till sanktioner eller andra åtgärder (se till exempel domstolens dom av den 17 oktober 1989, Dow Chemical Ibérica m. fl. mot kommissionen, C-97/87, C-98/87 och C-99/87, Rec. s. 3165, punkt 12). Sökandena har påmint om att kommissionen i detta fall, innan förordning nr 404/93 antogs, hade uppställt villkoret att aktörerna för att ha rätt att höras skulle tala "med en röst". Enligt sökanden var detta villkor emellertid omöjligt att uppfylla på grund av olikheterna mellan de intressen som olika aktörer hade. De har under dessa förhållanden inte yttrat sig inför kommissionen, vilket har resulterat i att gemenskapsinstitutionerna fullständigt har försummat att ta hänsyn till den särskilda situationen för en klart urskiljbar grupp av ekonomiska aktörer. Enligt domstolens rättspraxis utgör ett sådant handlande från gemenskapslagstiftarens sida en allvarlig överträdelse av rättsregler (se domstolens dom av den 19 maj 1992, Mulder m. fl. mot rådet och kommissionen, C-104/89 och C-37/90, Rec. s. I-3061, punkt 16, och av den 26 juni 1990, Sofrimport mot kommissionen, C-152/88, Rec. s. I-2477, punkt 27).

66 Sökandena har bestritt det påstående som rådet har gjort i sitt svaromål, enligt vilket iakttagandet av aktörers — inklusive sådana som sökandena — rätt till försvar undersöktes i den ovan nämnda domen i målet Tyskland mot rådet, och har hävdat att domstolen inte gjorde någon sådan hänvisning.

67 Vad beträffar rådets argument enligt vilket rätten att yttra sig inte föreligger inom ramen för ett förfarande som leder till att normativa bestämmelser antas har sökandena replikerat att det för en enskild inte är någon skillnad om hans rättsliga situation påverkas av resultatet av ett administrativt förfarande eller av resultatet av ett lagstiftningsförfarande. De har därtill anfört att det på ett sådant område som jordbruksrättens, där institutionerna förfogar över så betydande befogenheter, är nödvändigt att lagstiftaren innan något ingripande görs ger alla parter möjlighet att yttra sig.

68 Rådet har hävdat att det enligt bestämmelserna i fördraget inte alls var skyldigt att höra de berörda ekonomiska kretsarna innan förordning nr 404/93 antogs. Det har påmint om att det i samband med gemenskapens lagstiftningsförfarande endast inträffar i Ekonomiska och sociala kommittén att företrädare för olika grupper i det ekonomiska och sociala livet hörs och har påpekat att detta samråd har ägt rum beträffande förordning nr 404/93.

69 Vad beträffar den av sökandena åberopade domen från förstainstansrätten av den 23 februari 1994, CB och Europay mot kommissionen (T-39/92 och T-40/92, Rec. s. II-49), i vilken förstainstansrätten klargjorde att principen om rätten att yttra sig under alla förhållanden måste iakttas, har rådet noterat att denna slutsats endast berör de förfaranden som leder till beslut riktade till bestämda personer eller som leder till rättsakter som direkt och personligen berör dessa personer. Rådet har påmint om att domstolen i detta fall, genom beslut av den 21 juni 1993, hade ogillat sökandenas talan till den del den avsåg ogiltigförklaring av vissa bestämmelser i förordning nr 404/93, av det skälet att sökandena varken berördes direkt eller personligen.

Förstainstansrättens bedömning

70 Förstainstansrätten anser, tvärtemot den argumentation som sökandena har utvecklat, att rätten att yttra sig inom ramen för ett administrativt förfarande som avser en särskild person inte kan överföras på ett lagstiftningsförfarande som leder till att generella bestämmelser antas. Förstainstansrätten understryker i detta hänseende att den ovan nämnda domen i målet CB och Europay mot kommissionen ingår i en fast rättspraxis angående konkurrens, enligt vilken det krävs att yttrandena från de företag som antas ha brutit mot reglerna i fördraget skall beaktas innan åtgärder, särskilt sanktioner, vidtas gentemot dem. Denna rättspraxis måste emellertid ses i sitt sammanhang och inte utsträckas till att gälla gemenskapens lagstiftningsförfarande, vilket leder till normativa bestämmelser som innebär val av ekonomisk politik och tillämpas på majoriteten av berörda aktörer.

71 Det finns anledning att tillägga att de enda skyldigheter att höra som gemenskapslagstiftaren åläggs inom ramen för ett förfarande vid vilket en gemenskapsförfattning som grundas på en artikel i fördraget antas är de som föreskrivs i artikeln i fråga. Förstainstansrätten påminner i detta hänseende om att domstolen i dom av den 29 oktober 1980, Roquette Frères mot rådet (138/79, Rec. s. 3333) fastställde att skyldigheten att höra parlamentet, vilken i flera fall föreskrivs i fördraget, återspeglar den grundläggande demokratiska principen på gemenskapsnivå enligt vilken folket deltar i maktutövningen genom en representativ församling.

72 Förstainstansrätten påminner även om att företrädare för olika grupper i det ekonomiska och sociala livet i samband med gemenskapens lagstiftningsförfarande hörs inom ramen för det samråd som äger rum med Ekonomiska och sociala kommittén. I det fall som är föremål för denna talan har parlamentet och nämnda kommitté hörts innan förordning nr 404/93 antogs, i enlighet med vad som föreskrivs i fördraget.

73 Förstainstansrätten anser, tvärtemot sökandenas bedömning, att kommissionen inte var skyldig att därutöver höra de olika grupper av aktörer som berördes av banan-marknaden inom gemenskapen. Det är fullt möjligt för gemenskapslagstiftaren att ta hänsyn till den särskilda situationen för olika grupper av ekonomiska aktörer utan att höra dem alla personligen. Förstainstansrätten påminner i detta hänseende om att domstolen i den ovan nämnda domen i målet Tyskland mot rådet fann att sökanden inte hade visat att rådet hade antagit uppenbart olämpliga bestämmelser eller hade gjort en uppenbart felaktig bedömning av de uppgifter som den hade tillgång till vid tidpunkten då förordningen antogs (punkt 95). Eftersom förordning nr 404/93 innehåller bestämmelser angående aktörer som saluför bananer från tredje land, har domstolen underförstått redan erkänt att gemenskapslagstiftaren inte har försummat att ta hänsyn till intressena för denna grupp av aktörer.

74 Av de överväganden som har gjorts ovan följer att talan inte kan bifallas på den grunden att rätten till försvar skulle ha kränkts.

Grunderna som avser överträdelse av bestämmelserna angående lagstiftningsförfarandet, överträdelse av artikel 190 i fördraget, åsidosättande av bananprotokollet, val av felaktig rättsgrund, åsidosättande av proportionalitetsprincipen, äganderättskränkning, åsidosättande av konkurrensreglerna, åsidosättande av Allmänna tull-och handelsavtalet samt åsidosättande av fjärde Lomékonventionen

Parternas argument

75 Vad beträffar grunden som avser överträdelse av bestämmelser angående lagstiftningsförfarandet har sökandena i huvudsak gjort gällande att rådet inte har iakttagit kommissionens initiativrätt och att parlamentet borde ha hörts på nytt efter det att kommissionens ursprungliga förslag hade ändrats. Beträffande grunden som avser överträdelse av artikel 190 i fördraget har sökandena hävdat att förordning

nr 404/93 inte är tillräckligt väl motiverad. Vad beträffar grunden som avser åsidosättande av bananprotokollet har sökandena gjort gällande att rådet inte var behörigt att ändra detta protokoll. Till stöd för grunden som avser val av felaktig rättsgrund har sökandena hävdat att den antagna rättsgrunden inte gjorde det möjligt att för producenter som saluför AVS-bananer säkerställa rimliga priser på marknaden inom gemenskapen och dessutom att den valda grunden för att höja tullar var felaktig. Beträffande grunden som avser åsidosättande av proportionalitetsprincipen har sökandena i huvudsak gjort gällande att förordning nr 404/93 strider mot denna princip på grund av restriktionernas oproportionerliga karaktär vid import av bananer från tredje land till gemenskapen. Till stöd för grunden som avser kränkning av äganderätten har sökandena i huvudsak hävdat att importrestriktionerna och ordningen för fördelning av tullkvoter har haft som verkan att de har fråntagits äganderätten till egendom. Vad beträffar grunden som avser åsidosättande av konkurrensreglerna har sökandena i huvudsak gjort gällande att importrestriktionerna och systemet med importcertifikat som föreskrivs i förordning nr 404/93 snedvrider konkurrensen mellan aktörer inom gemenskapen. Till stöd för grunden som avser åsidosättande av Allmänna tull-och handelsavtalet (nedan kallat GATT) har sökandena hävdat att importrestriktionerna till följd av artiklarna 17 och 18 i förordning nr 404/93 strider mot reglerna i GATT. Beträffande grunden som avser åsidosättande av fjärde Lomékonventionen har sökandena i huvudsak hävdat att förordning nr 404/93 strider mot artiklarna 168 och 169 i denna konvention.

76 Rådet och kommissionen anser att domstolen redan i de ovan nämnda domarna i målen Tyskland mot rådet och Atlanta Fruchthandelsgesellschaft m. fl. har förklarat att dessa argument inte kan godtas.

Förstainstansrättens bedömning

77 Förstainstansrätten påminner om att grunden som avser överträdelse av bestämmelserna angående förfarandet för att anta förordning nr 404/93 inte godtogs i den ovan nämnda domen i målet Tyskland mot rådet (punkt 27—43), att grunden som

avser överträdelse av artikel 190 i fördraget inte godtogs i den ovan nämnda domen i målet Atlanta Fruchthandelsgesellschaft m. fl. (punkt 12—18), att grunden som avser åsidosättande av bananprotokollet inte godtogs i den ovan nämnda domen i målet Tyskland mot rådet (punkt 113—118), att grunden som avser en felaktig rättsgrund inte godtogs i den ovan nämnda domen i målet Tyskland mot rådet (punkt 53—57), att grunden som avser åsidosättande av proportionalitetsprincipen inte godtogs i den ovan nämnda domen i målet Tyskland mot rådet (punkt 88—97), att grunden som avser kränkning av äganderätten inte godtogs i den ovan nämnda domen i målet Tyskland mot rådet (punkt 77—79), att grunden som avser åsidosättande av konkurrensreglerna inte godtogs i den ovan nämnda domen i målet Tyskland mot rådet (punkt 58—62), att grunden som avser åsidosättande av reglerna i GATT inte godtogs i den ovan nämnda domen i målet Tyskland mot rådet (punkt 103—112) och att grunden som avser åsidosättande av fjärde Lomékonventionen inte godtogs i den ovan nämnda domen i målet Tyskland mot rådet (punkt 100—102).

78 Förstainstansrätten konstaterar, av samma skäl som de som domstolen utvecklade i de ovan nämnda domarna i målen Tyskland mot rådet och Atlanta Fruchthandelsgesellschaft m. fl., vilka återges i punkt 77 ovan, att talan inte kan bifallas på någon av dessa grunder.

Grunden som avser maktmissbruk

Parternas argument

79 Sökandena har gjort gällande att den ordning för import som införs genom förordning nr 404/93 syftar till att säkerställa "tillräckliga inkomster" för de producenter som saluför AVS-bananer, men att detta syfte inte kan eftersträvas med stöd av artikel 43.2 i fördraget. De har därtill anfört att fördelningen av tullkvoter som följer av förordningen inte har något logiskt samband med det syfte som består i att skydda produktionen inom gemenskapen och skyldigheterna att köpa AVS-bananer utan är avsett att gynna importörer av gemenskaps-och AVS-bananer. Sökandena har av detta dragit slutsatsen att förordning nr 404/93 i själva verket antogs i syfte att uppnå andra syften än de angivna.

80 Rådet och kommissionen har inte bemött denna grund i detalj. Rådet har emellertid i allmänna ordalag påpekat att domstolen i den ovan nämnda domen i målet Tyskland mot rådet ansåg att förordning nr 404/93 motsvarade syftena med den gemensamma jordbrukspolitiken och att den inte överskred de gränser som föreskrivs i artiklarna 39, 42 och 43 i fördraget. Kommissionen noterade för sin del i sina yttranden över de åtgärder som hade vidtagits efter den ovan nämnda domen i målet Tyskland mot rådet att samtliga grunder som sökandena hade åberopat mot förordning nr 404/93 redan hade prövats av domstolen.

Förstainstansrättens bedömning

81 Förstainstansrätten påminner om att maktmissbruk kan ha förelegat vid antagandet av en rättsakt, om det på grundval av uppgifter som är objektiva, relevanta och samstämmiga visar sig att den har antagits i syfte att uppnå andra syften än de som har angetts (domstolens dom av den 11 juli 1990, Sermes, C-323/88, Rec. s. I-3027, punkt 33). Den påminner om att domstolen i den ovan nämnda domen i målet Tyskland mot rådet redan har fastställt att en utvecklingspolitik till förmån för AVS-länderna, såsom den som eftersträvas med förordningen, helt motsvarar syftena med den gemensamma jordbrukspolitiken och att gemenskapsinstitutionerna inom ramen för genomförandet av intern politik, särskilt i fråga om jordbruk, dessutom inte kan bortse från de internationella förpliktelser som gemenskapen har ingått i enlighet med Lomékonventionen (punkt 53—57). Det finns anledning att även påminna om att domstolen uttryckligen har påpekat att förordning nr 404/93 syftar till att säkerställa avsättningen för gemenskapsproduktion och traditionell AVS-produktion (punkt 74).

82 Förstainstansrätten anser därför att sökandena inte på något sätt har visat att förordningen syftar till att uppnå andra syften än de som anges. Talan kan följaktligen inte bifallas på denna grund.

Slutsats

83 Det finns anledning att påminna om att det enligt fast rättspraxis följer av artikel 215 andra stycket i fördraget att gemenskapens utomobligatoriska ansvar och

ianspråktagandet av en rätt till ersättning för den skada som har lidits beror på huruvida ett antal förutsättningar är uppfyllda, nämligen om det handlande som institutionerna förebrås är rättsstridigt, om det rör sig om en faktisk skada och om det finns ett orsakssamband mellan detta handlande och den skada som har åberopats. Eftersom det är fråga om normativa rättsakter som innebär val av ekonomisk politik, kan gemenskapens skadeståndsansvar för övrigt endast uppkomma om det har skett en tillräckligt klar överträdelse av en överordnad rättsregel till skydd för enskilda. I ett normativt sammanhang som i det förevarande fallet kan gemenskapens skadeståndsansvar endast uppkomma om den berörda institutionen på ett uppenbart och allvarligt sätt har felbedömt gränserna för sin maktutövning (se den ovan nämnda domen i målet Mulder m. fl. mot rådet och kommissionen, punkt 12).

84 Det framgår emellertid av allt som har anförts ovan att det gentemot svarandena inte kan fastslås någon sådan rättsstridighet som kan ge upphov till utomobligatoriskt ansvar för gemenskapen. Talan skall följaktligen — utan att det finns anledning att pröva om de övriga förutsättningar som gemenskapens skadeståndsansvar är beroende av är uppfyllda — ogillas.

Rättegångskostnader

85 Enligt artikel 87.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om så har yrkats. Eftersom sökandena har tappat målet och rådet och kommissionen har yrkat att sökandena skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, skall sökandena bära sina rättegångskostnader i dess helhet och förpliktas att ersätta de rättegångskostnader som rådet och kommissionen har förorsakats inom ramen för detta mål, inklusive de kostnader som hänför sig till förfarandet för interimistiska åtgärder (se punkterna 16 och 18 ovan). Enligt artikel 87.4 i rättegångsreglerna skall medlemsstater som har intervenerat i ett mål bära sina rättegångskostnader.

På dessa grunder beslutar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN
(fjärde avdelningen i utökad sammansättning)

följande dom:

1) Talan ogillas.

2) Sökandena skall solidariskt ersätta samtliga rättegångskostnader som har uppkommit inom ramen för detta mål, inklusive de kostnader som hänför sig till förfarandet för interimistiska åtgärder.

3) Intervenienterna skall bära sina rättegångskostnader.

Lenaerts García-Valdecasas Lindh

Azizi Cooke

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 11 december 1996.

H. Jung K. Lenaerts

Justitiesekreterare Ordförande